



KLOKOČOVSKÉ RAŠELINISKÁ

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie. Hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie európskeho prírodného bohatstva – najvzácnejších a najohrozenejších biotopov a druhov na území štátov EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria **chránené vtáčie územia** vyhlasované s cieľom ochrany vtáctva a **územia európskeho významu** s cieľom ochrany ostatných vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov a ich biotopov. O zaradení územia do sústavy NATURA 2000 rozhoduje Európska komisia, ktorá vyberá z predložených návrhov jednotlivých členských krajín.

ÚZEMIE EURÓPSKEHO VÝZNAMU KLOKOČOVSKÉ RAŠELINISKÁ



Rašeliniská a rašeliniskové smrečiny v lokalite Jančíkovci

Identifikačný kód územia: SKUEV0101 **Kraj:** Žilina
Nadmorská výška: 583 – 907m n. m. **Okres:** Čadca
Rozloha: 37,44 ha **Katastrálne územie:** Klokočov

¹ prírodný životný priestor charakterizovaný určitými vonkajšími podmienkami a súborom v ňom žijúcich organizmov (rastlín a živočíchov)



Porast vachty trojliste na okraji lokality u Jančíkov

PRÍRODNÉ POMERY

Územie európskeho významu sa nachádza v Moravsko-sliezskych Beskydách a príľahlej časti Turzovskej vrchoviny – Kornickej brázde. Skladá sa z ôsmich čiastkových lokalít v severozápadnej a strednej časti Klokočova.

Budované je flyšom sliezskeho príkrovu v godulskom vývoji. Prevažnú časť územia tvorí istebnianske súvrstvie s kremennými arkózovými a drobovými pieskovecami až zlepcami. V južnej časti územia sa nachádza aj podmenilitové

súvrstvie so zelenými a hnedými ílovcami a jemno až strednozrnnými pieskovecami. Kvartér je tvorený deluviálnymi sedimentami – nečlenenými svahovinami a sutinami, prevážne hlinitými a kamenito-hlinitými. Väčšina prameňov je puklinového charakteru s hlbším obehom vody, ktorý zaručuje ich pomerne vyrovnanú vodnatosť.

Celá oblasť je centrom výskytu prechodných prameniskových rašelinísk a slatinných lúk na minerálne chudobnejších stanovištiach, najmä na kremitých horninách. Ovplynené sú aj klímou s väčším množstvom zrážok a ďalšími faktormi. Prameniskové rašeliniská a slatiny tejto oblasti Kysúc majú výskyt prevažne maloplošný a mozaikovitý. Charakteristické sú výskytom druhov v dosahu subatlantickej klímy pri východnej hranici areálu ich rozšírenia (pupkovník obyčajný, zdrojovka pramenisková, sitina kostrbatá, ľadenec barinný a ďalšie).

Najhodnotnejšími biotopmi v území sú prechodné rašeliniská s dominantným výskytom



Rebrovka rôznotistá (*Blechnum spicant*)



Pramenisko, lokalita Jančíkovci

machov (najmä rašeliníkov), ďalej slatinné a podmáčané lúky s hustejšími porastami ostríc, páperníkov a ďalších druhov. Na okrajoch lokalít sú podmáčané kvetnaté psicové porasty so všivcom lesným a sitinou kostrbatou, rašeliniská s hrubšou vrstvou rašeliníkov lemujú rašeliniskové smrečiny (lokalita u Jančíkov) ako prioritné biotopy.

Významné floristické hodnoty:

rosička okrúhlostá, plavúnc zaplavovaný, pupkovník obyčajný, ľadenec barinný, zdrojovka pramenisková, sitina cibuľkatá, sitina kostrbatá, všivec lesný, fialka močiarna, brusnica barinná, ostrica sivastá, ostrica plstnatoplodá, vachta trojlistá, veronika štitovitá, barička močiarna, valeriana celistvolistá, kruštík močiarny, rebrovka rôznoлистá, papraď hrebenitá, plavúnik sploštený, horec luskáčovitý.

Významné faunistické hodnoty: dulovnica menšia, piskor malý, jariabok hôrny, drozd kolohrivý, chriaštel poľný, užovka obojková, vretenica, mlok vrchovský, kunka žltobruchá.

Rašeliniská sú na Slovensku vzácne a ohrozené biotopy, preto je potrebné doplniť podobné územia: „**Olešňanské rašeliniská**“, „**Rašeliniská v Rakovej a Milošovej**“ a ďalšie lokality v Klokočove.



Lokalita Zajacovci – obr. vľavo: detailný záber listov na pupkovník obyčajný (*Hydrocotyle vulgaris*); obr. vstrede: škripík štetinatý (*Isolepis setacea*)



Sitina kostrbatá (*Juncus squarrosus*)



PR Polková, okraj zarastajúceho pasienka s borievkami – stanovište plavúnika splošteného (*Diphasiastrum complanatum*)

NEGATÍVNE VPLYVY

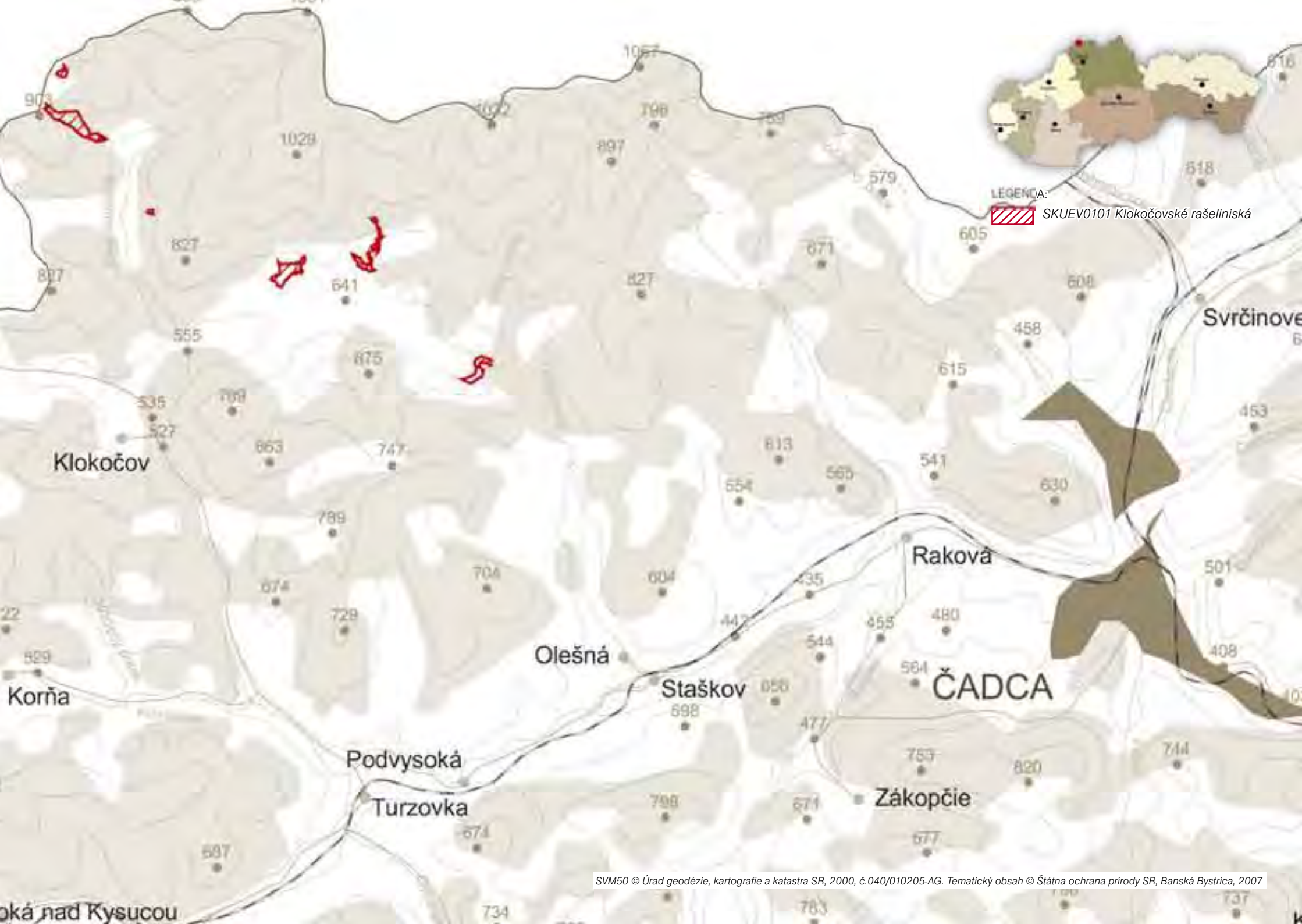
- ovplyvnenie hydrologického režimu niektorých lokalít záchytnými prameňmi, malými jarčekmi, ryhami po približovaní dreva, riziko narušenia pramenných zdrojnic pri ťažbe dreva,
- sukcesné zmeny – zarastanie ostricovo – páperníkových slatinných lúk vyššími bylinami, zarastanie prechodných rašelinísk náletom drevín, uhadzovanie haluziny po lesnej ťažbe na rašeliniská,
- šírenie expanzívnych druhov (tráva smlz kroviskový, papraď orličník, ostružiny),
- zalesnenie časti lokalít smrekom a jelšou sivou.




Okraj PR Polková – zmladzovanie drevín



Mlok vrchovský (*Triturus alpestris*)



LEGENCA:
 SKUEV0101 Klokočovské rašeliniská



Pohľad na časť PR Polková

OCHRANA ÚZEMIA

Zákonná ochrana bola územiu poskytnutá v roku 1984 vyhlásením Chránenej krajinej oblasti Kysuce, ktorá pozostáva z dvoch od seba oddelených častí, Klokočovské rašeliniská sa nachádzajú v západnej javorníckej časti, v krajine ovplyvnenej valašskou kolonizáciou a kopaničiarskym osídlením s rozčleneným lesným a poľnohospodárskym pôdnym fondom.

Súčasťou územia európskeho významu je **Prírodná rezervácia POLKOVA**, vyhlásená v roku 1993 v katastrálnom území Klokočov, na výmere **5,08 ha**. Platí v nej 4. stupeň ochrany, v ochrannom pásme rezervácie do vzdialenosti 100 m po jej obvode je 3. stupeň ochrany. V ostatných lokalitách platí predbežne 2. stupeň ochrany.

Každé územie európskeho významu sa po schválení Národného zoznamu navrhovaných ÚEV vládou SR (17.3.2004) považuje za chránené územie. Je to štádium tzv. **predbežnej ochrany**, ktorej cieľom je zabezpečiť, aby sa stav európsky významných druhov a biotopov v území nezhoršoval. Toto obdobie môže trvať až 9 rokov, pričom počas prvých 3 rokov je národný zoznam posudzovaný v Európskej komisii a dochádza k definitívnemu výberu územia do sústavy NATURA 2000 a do maximálne ďalších 6 rokov dôjde k vyhláseniu územia. Predbežná ochrana je realizovaná prostredníctvom stupňov ochrany uvedených v národnom zozname. Podrobný zoznam parciel so zaradením k príslušnému stupňu ochrany pre ÚEV Klokočovské rašeliniská, ako aj všetky ďalšie informácie o sústave NATURA 2000 na Slovensku nájdete na www.sopsr.sk/natura.

Stupne ochrany. Podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny je územná ochrana na Slovensku diferencovaná podľa stupňov ochrany. Najmenšie obmedzenia v prospech ochrany prírody predstavuje 1. stupeň (platí na celom území SR), najprísnejší je 5. stupeň (o. i. zahŕňa zákaz pohybu mimo vyznačených turistických chodníkov, zberu plodov a rušenia pokoja v záujme prítomných živočíchov a samozrejme vylučuje hospodársku činnosť). V prípade zónovania územia, jednotlivým zónam zodpovedajú príslušné stupne ochrany (zóna A = 5. stupeň, zóna B = 4. stupeň, zóna C = 3. stupeň, zóna D = 2. stupeň. 1. stupeň nemá pridelenú zónu).

Spresnenie stupňov ochrany bude riešené v rámci zonácie územia a spracovania programu starostlivosti o územie na základe nasledovných zásad:

Zóna B

Okrem PR Polková sa predpokladá začlenenie najhodnotnejších lokalít alebo ich častí so zachovalými biotopmi, s výskytom druhov ohrozených a zriedkavých (najmä subatlantických).

Zóna C

Navrhuje sa pre ostatné lokality, alebo ich časti, ktoré si vyžadujú náročnejšie opatrenia na zlepšenie stavu, napríklad po zalesnení, lesnej ťažbe, s nepôvodnými porastovými formami, s väčším náletom drevín, s výskytom expanzívnych a invázných druhov v blízkosti osád.



Jariabok hôrny (*Bonasia bonasia*)

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Na zachovanie vybraných najcennejších rašelinísk, slatin a okolitých lúčnopasienkových porastov, pramenísk a lesov v dobrom stave navrhujeme nasledovné rámcové opatrenia:

Ochrana hydrologického režimu lokalít

- ochrana prirodzených pramenných zdrojníc na lesných aj nelesných pozemkoch
- sledovanie zachovania hydrologického režimu v lokalitách so záchytmi prameňov (Biely kríž, Polková)

Nelesné biotopy a pozemky

- pravidelné kosenie slatiných a podmáčaných lúk s odstraňovaním biomasy
- na prechodných rašeliniskách, podmáčaných pasienkoch a okolí odstraňovanie náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovania
- odstraňovanie invázných a expanzívnych druhov z okrajov lokalít

Lesné biotopy a pozemky

- vymedzenie funkčných plôch pre vybrané rašeliniská v rámci lesných porastov pri zmene Lesného hospodárskeho plánu,
- zamedzenie poškodzovania rašelinísk a rašeliniskových lesov pri obhospodarovaní lesných porastov v ich okolí – zamedzenie používania ťažkých mechanizmov a vytvárania rýh pri približovaní drevnej hmoty, vylúčenie uhadzovania, pálenia haluziny a zvyškov po ťažbe na rašeliniská a ich blízke okolie
- zvyšovanie ekologickej stability v lesných porastoch lokality.

Podrobnejšie bude uvedené opatrenia riešiť program starostlivosti o územie európskeho významu, ktorý bude spolu so zonáciou územia prejednaný s vlastníckmi a užívateľmi pozemkov a obecným úradom.



PR Polková – kosenie okraja rašeliniska

ZOZNAM BIOTOPOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Typ biotopu	Kód NATURA 2000 (* prioritné biotopy)
Prirodzené a poloprirodzené travinno-bylinné biotopy	
Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte	6230*
Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa	6430
Rašeliniská	
Prechodné rašeliniská a trasoviská	7140
Slatiny s vysokým obsahom báz	7230
Lesné biotopy	
Kyslomilné bukové lesy	9110
Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách	91D0*
Lužné vrbovo-topolové a jelšové lesy	91E0*



Porast rašeliníkov s páperníkom úzkolistým

ZOZNAM DRUHOV EURÓPSKEHO VÝZNAMU V ÚZEMÍ

Skupina	Slovenský názov	Vedecký názov
Obojživelníky	kunka žltobruchá	<i>Bombina variegata</i>
	mlok karpatský	<i>Triturus montandoni</i>



Rašeliníky z pramenného výmoku



Rosička okrúhlistá (*Drosera rotundifolia*)



Kunka žltobruchá (*Bombina variegata*)



Mok karpatský (*Triturus montandoni*)



Všivec lesný (*Pedicularis sylvatica*)



KONTAKTNÉ ADRESY

ISBN 978-80-89310-29-6

Štátna ochrana prírody SR
Správa CHKO Kysuce
U Tomali 1511, 022 01 Čadca
tel: 041/433 56 06
fax: 041/433 56 08
e-mail: schkokysuce@sopsr.sk

www.sopsr.sk/natura

Autori fotografií: © D. Baláž, © F. Beleš, © D. Dítě, © P. Drengubiak, © S. Harvančík,
© J. Korňan, © J. Kautman, © P. Kvasnica, © B. Machciník
Odborný text: Správa CHKO Kysuce

Tento informačný materiál vydala ŠOP SR v rámci projektu Optimalizácia komunikácie a informovania o chránených územiach zaradených do sústavy Natura 2000, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou.

Foto na obálke:

*predná strana – pohľad na lokalitu Jančíkovci, detail rašelinníka, plavúnec zaplavovaný (Lycopodiella inundata),
vretenica severná (Vipera berus)*

zadná strana – okraj rašelíniska s páperníkom úzkolistým

